
Dodatki k paradigmi raziskovanja vzgoje in izobraževanja

Valerija Vendramin

Aktualna številka *Šolskega polja* prinaša zgolj na prvi pogled različne poudarke k razmisleku o vzgoji in izobraževanju danes. Skupni imenovalac – če to denimo nekako predpostavlja format te revije – pa je konceptualni: avtorji in avtorice z različnih perspektiv tematizirajo področja, ki so velikega pomena za razumevanje (in razvoj) šolskega polja. Kot je dejal Michael Apple (čigar slovensko knjigo – zbornik na koncu te številke recenzira *Darko Štrajn*; morda je zato z njim tudi primerno pričeti): Nujno je vzpostavljati in ohranjati tesne povezave med teoretičnimi in kritičnimi diskurzi, delom, ki je tako konceptualno kot tudi empirično, saj kritične raziskave izobraževanja, politike in prakse zahtevajo temeljni poseg v zdrav razum, ki omejuje načine, na katere mislimo, oziroma terjajo nenehno prepričevanje obstoječih koordinat in diskurzivnega terena, na katerem smo v danem sociozgodovinskem trenutku (Apple, 2004: str. 14).

Številko začnemo s prispevkom *Darka Štrajna* »Šestdeseta leta dvajsetega stoletja in izobraževanje«, ki gleda »nazaj«, reflektira pretekle dogodke, a misli »naprej« in preiskuje domnevno emancipacijske učinke po koncu intenzivnih dogajanj v šestdesetih letih prejšnjega stoletja s pogledom, uprtim v današnji čas neoliberalizma. Sledi prispevek *Urške Štremfel* »Zgodnje opuščanje izobraževanja kot sodoben javnopolitični problem«, kjer je v središču edukacijsko in politološko znanstveno relevanten razmislek o nenevtralnosti javnopolitičnih problemov oziroma njihovi družbeni in politični pogojenosti s poudarkom na zgodnjem opuščanju izobraževanja in rešitvah za to v kontekstu držav članic EU. Sledi prispevek *Igorja Bijukliča* z naslovom »Družbeni inženiring, znanstveni management in ideje o upravljanju komunikacije«. Avtor

obravnavata nekatere vidike družbenega inženiringa, ki ga predstavi kot paradigmo: v tej sta nadzor človeških dejavnosti in tehnizacija medčloveških razmerij vse bolj razumljena kot pogoj učinkovitega potekanja družbenih procesov in splošnega blagostanja.

Prispevek *Ane Mladenović* z naslovom »Conceptualising post-feminism: Transtemporal interaction as a bridge between history and ethics« obravnava danes nadvse aktualno tematiko razumevanja postfeminizma. Avtorica s potrebnim razumevanjem feministične zgodovine, ki ni le premočrtni razvoj evolucijskih faz, vpelje koncept čezčasovne interakcije, ki omogoča tako kritično obravnavo postfeminizma kot tudi razmislek o prihodnosti feminističnih posegov v edukacijo. Sledi moj (tj. *Valerije Vendramin*) prispevek »Celebrities, Empowerment, Consumerism #FeminismForChildren«, v katerem razmišljam o nekaterih prevladujočih momentih, ki v zadnjem času definirajo »feminizem« (v narekovajih, saj ga v tem okviru razumem kot depolitiziranega) s prepoznavno postfeministično noto in dvema sidriščema: zvezdnice kot feministke in potrošništvo.

Igor Ž. Žagar v prispevku »Between Fallacies and More Fallacies?« obravnava, kot sam pravi, »eno samo temeljno vprašanje«. To je: na kakšni konceptualni osnovi se odločimo, ali gre za napako v sklepanju in argumentaciji ali ne. Pri tem se pri svojem razmisleku opira na dela J. L. Austina in C. L. Hamblina, stališča pa ilustrira s številnimi primeri. *Janja Žmavc* se v »*Quot linguas calles ...* nekaj opomb k raznojezični perspektivi v vzgoji in izobraževanju« osredotoča na retorično analizo projekta *Jeziki štejejo* in ob tem predstavi izhodišča za premislek o vlogi in pomenu razvijanja raznojezične in raznokulturne zmožnosti v sodobnosti vzgoje in izobraževanja.

Ta del številke zaključuje članek *Maše Vidmar, Manje Veldin, Maje Škrubej Novak* in *Lucie Milent* z naslovom »Ključni izzivi pri obravnavi avtizma v predšolski vzgoji – primer Slovenije«. V njem avtorice skozi evropski projekt »Zgodnja pozornost inkluziji otrok z motnjami avtističnega spektra v predšolsko vzgojo in varstvo« (ETTECEC) predstavijo situacijo v Sloveniji na primeru dveh vrtcev, poskušajo opredeliti ključne izzive in predlagati rešitve oziroma smernice za usposabljanje vzgojiteljic.

Osnovno linijo gre torej razumeti ne v smislu heterogenosti ali homogenosti, pač pa kot nadaljnje odpiranje prostorov razmisleka v vzgoji in izobraževanju ter kot konceptualne prispevke, ki bodo vodili k še več razpravi in – kot rečeno na začetku – razgradnji zdravorazumskih okvirov, v katere se trudimo biti ne-ujete in ne-ujeti. Z razpravo torej nadaljujemo!

Literatura

Apple, M. W. (2004) Creating Difference: Neo-Liberalism, Neo-Conservatism and the Politics of Educational Reform. *Educational Policy* 18 (1), str. 12–44.